

29.10.2007

Dnro 2678/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Esittelijäneuvos Lea Haapkylä

KESKINÄISEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN ILMARISEN MENETTELY HENKILÖTIETOJEN SUOJAUKSESSA

1 KANTELU

Kantelija pyysi eduskunnan oikeusasiamiehelle 22.8.2006 osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen menettelyä työkyvyttömyyseläkeasiansa käsittelyssä.

Kantelija ilmaisi tyytymättömyytensä sen johdosta, ettei hänelle ollut myönnetty täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vaikka hän oli mielestään kokonaan työhön kykenemätön. Hän viittasi useisiin lääkärintlausuntoihin, jotka tukevat tätä käsitystä. Hän arvosteli myös sitä, että Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen lähetti hänelle eläkepapereiden mukana toisen, kantelijalle tuntemattoman henkilön tietoja ja sairauskertomuksia sekä hänen sosiaaliturvatunnuksensa. Kantelijan käsityksen mukaan kyseinen henkilö oli saanut hänen vastaavat tietonsa. Hän pyysi oikeusasiamiehen toimenpiteitä asiassa.

3 RATKAISU

3.1 Työkyvyttömyyseläkepäätökset

Tapahtumat

Kirjeestä ja tänne hankituista asiakirjoista ilmenee, että kantelija haki ensimmäisen kerran työkyvyttömyyseläkettä Keskinäiseltä Eläkevakuutusyhtiöltä Ilmariselta kesäkuussa 2003, mutta hakemus hylättiin. Yhtiö hylkäsi 30.6.2004 antamallaan päätöksellä myös uuden työkyvyttömyyseläkehakemuksen ja eläkelautakunta valituksen. Vakuutusosoikeus kuitenkin katsoi kantelijan työkyvyn olleen marraskuusta 2003 alkaen sairauden johdosta alentunut osatyökyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti ja palautti asian vakuutusyhtiölle toimenpiteitä varten. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen myönsi vakuutusosoikeuden antaman päätöksen mukaisesti hänelle osatyökyvyttömyyseläkkeen 1.12.2003 lukien. Hän haki vakuutusyhtiöltä vielä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, mutta hakemus hylättiin 9.3.2007 annetulla päätöksellä. Tästä päätöksestä kantelija valitti

työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan, jossa asian käsittely on kesken.

Kansaneläkelaitos puolestaan myönsi kahdella eri päätöksellä kantelijalle kuntoutustukena maksettavan työkyvyttömyyseläkkeen 1.12.2004–31.3.2006 väliseksi ajaksi. Työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemus kuitenkin hylättiin 16.3.2007 annetulla päätöksellä. Tästä päätöksestä kantelija on valittanut sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan, jossa asian käsittely on kesken.

Arviointia

Työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkehakemuksen ratkaisee ensi vaiheessa työeläkeyhtiö ja kansaneläkelain mukaisen eläkehakemuksen Kansaneläkelaitos. Näistä päätöksistä voi valittaa muutoksenhakulautakuntiin ja edelleen vakuutusosoikeuteen, joka viimeisenä asteena ratkaisee sen, onko henkilöllä oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen ja minkä suuruisena se maksetaan. Vakuutusosoikeuden päätöksestä ei lain mukaan voi hakea muutosta työkyvyttömyyseläkeasioissa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävänä on Suomen perustuslain mukaan valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Oikeusasiamies ei voi puuttua siihen, miten viranomainen tai tuomioistuin on käyttänyt sille lain mukaan kuuluvaa harkintavaltaa, jos harkintavaltaa ei ole ylitetty tai käytetty väärin. Oikeusasiamies ei voi myöskään muuttaa tai kumota viranomaisten tai tuomioistuinten ratkaisuja.

Katson, että kantelijan työntekijäin eläkelain ja kansaneläkelain mukaiset työkyvyttömyyseläkeasiat on tähän mennessä ratkaistu eläkelaitoksille, muutoksenhakulautakunnille ja vakuutusosoikeudelle kuuluvan harkintavallan rajoissa lainmukaisesti. Muutoksenhakulautakunnissa vireillä o leviin valitusasioihin en ota kantaa, koska oikeusasiamies ei ota tutkittavaksi asiaa, joka on vireillä toisessa viranomaisessa.

3.2

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen menettely henkilötietojen suojauksessa

Kantelija valitti eläkelautakunnan 12.1.2005 antamasta päätöksestä vakuutusosoikeuteen. Hän lähetti myöhemmin vakuutusosoikeudelle uutta selvitystä terveydentilastaan, mikä puolestaan lähetettiin vakuutusyhtiölle vastineen antamista varten. Yhtiö yksilöi vastineessaan muutoksenhakijan nimen ja henkilötunnuksen, listasi saadut lisäselvitykset sekä ilmoitti eläkeyhtiön kannan asiassa. Vastine tulostetaan aina kolmena kappaleena, joista alkuperäinen lähtee saatujen lisäselvitysten kera vakuutusosoikeudelle, yksi jää eläkeyhtiölle ja yksi kopio toimitetaan muutoksenhakijalle. Kun yhtiö lähetti vakuutusosoikeudelle vastineensa kantelijan asiassa, yhtiössä oli samanaikaisesti käsiteltävänä vakuutusosoikeudessa vireillä oleva toisen henkilön valitukseen annettava vastine. Yhtiön antaman lausunnon mukaan toista henkilöä koskeva vastine lähetettiin vahingossa kantelijalle ja kantelijan

vastine puolestaan toiselle henkilölle. Lausunnon mukaan kysymyksessä oli inhimillinen ja tahaton virhe.

Tietosuojavaltuutetulla on ollut tutkittavana toisen henkilön lähettämä vastaava henkilötietojen suojausta koskeva asia, jossa siis Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen lähetti toiselle henkilölle kantelijaa koskevia dokumentteja ja tietoja. Tietosuojavaltuutettu antoi 27.3.2006 ratkaisun asiassa.

Totean saman kuin tietosuojavaltuutettu ratkaisussaan: Eläkkeenhakijaa ja -saajaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Niitä koskee henkilötietolain (523/1999) 32 §:n mukainen suojaamisvelvoite. Kyseisen lainkohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalta tietojen hävittämiseltä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä taikka muulta laittomalta käsittelyltä. Toimenpiteiden toteuttamisessa on otettava huomioon käytettävissä olevat tekniset mahdollisuudet, toimenpiteiden aiheuttamat kustannukset, käsiteltävien tietojen laatu, määrä ja ikä sekä käsittelyn merkitys yksityisyyden suojan kannalta.

Kiinnitän huomiota vielä siihen, että henkilötietolain 5 §:n mukaan rekisterinpitäjän tulee käsitellä henkilötietoja laillisesti, noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimia muutoinkin niin, ettei rekisteröidyn yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojan turvaavia perusoikeuksia rajoiteta ilman laissa säädettyä perustetta. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ei ole näkemykseni mukaan noudattanut kantelijan asiassa sellaista huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa kuin henkilötietolaki edellyttää.

Olen samaa mieltä tietosuojavaltuutetun kanssa myös siitä, että henkilökunnan koulutuksessa tulee korostaa asiakirjojen huolellista käsittelyä, jotta vastaavaa ei enää tapahtuisi.

4

TOIMENPITEET

Käsitykseni mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen on laiminlyönyt huolellisuusvelvoitteensa, kun se on lähettänyt kantelijalle toista henkilöä koskevia salassapidettäviä tietoja sillä tavoin kuin edellä kohdassa 3.2 on selvitetty.

Kiinnitän tietosuojavaltuutetun tavoin Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen huomiota siihen, että salassa pidettäviä tietoja tulee käsitellä huolellisesti. Saatan tämän käsitykseni yhtiön tietoon ja lähetän tässä tarkoituksessa jäljennöksen päätöksestäni yhtiölle.